

Tollbamondás

Ígéretünkhöz híven folytatjuk a bonyhádi gimnázium igazgatóhelyettesének és diákjának élményeit a japán útról.

A Lotz-hagyaték megtekintése után a kis magyar küldöttség részt vett az Oszakai Egyetem Idegen Nyelvi Karán szervezett magyar kulturális napon. A program elején előadást tartottak Lotz János életéről és munkásságáról a magyarul tanuló közel 80 japán diáknak. Ezután két szép magyar népdalt tanítottak az egyetemistáknak. A délután befejező részében táncházat szerveztek, ahol a japán diákok megtanulták a csárdás alaplépéseit.

Elmondhatjuk, hogy a program nagyon jól sikerült, mindenki szép élményekkel távozott a rendezvényről.

Útmutató a tollbamondáshoz

Mondjuk meg a gyerekeknek, hogy a helynek, ahol a programot szervezték, ez a hivatalos neve: Oszakai Egyetem Idegen Nyelvi Kara.

A számot számmal írják!

Először olvassuk el végig a szöveget, utána egy teljes mondatot olvassunk fel, majd kisebb egységekben diktáljuk le! A végén újra olvassuk el az egész szöveget!

A vesszők és bekezdések helyét mondjuk meg!

Annyi ideig tart a tollbamondás, amíg minden gyerek végez.

Szövegértés megoldókulcs

- 1. Egészítsd ki a meghatározásokat a szöveg alapján egy-egy odaillő szóval! 6/**
A szavakat, kifejezéseket a szövegben aláhúzással emeltük ki.

Ahány ház, annyi szokás. (a címhez kötődő eredeti közmondás jelentése)

Minden családban eltérnek/különböznek a szokások.

ízes: A beszéd/kiejtés-ben feltűnik a somogyi nyelvjárás.

kétnyelvű: Az illető két nyelvet beszél anyanyelvként.

„német” nyom: A német nyelv is hathatott volna a magyar kiejtésre.

magyarosító: Az idegen hangzású nevet magyarra cserélte.

más negyedekben: Az Amerikában élő magyar családok különböző városrészekben laktak.

Ha szinonimákat ír, akkor is fogadjuk el!

- 2. Miért csökkent le Somogyvámos lakossága a 20. század első húsz évében? 4/**

Írj 4 okot!

- | | |
|-----------------|-------------------------------|
| a) kivándorlás | b) harctéri áldozatok |
| c) spanyolnátha | d) fogolytáborokban meghaltak |

- 3. Keresd meg a hibákat a szövegben! 5/**

Apám és anyám az 1910-es években vándoroltak ki Amerikába. 1913-ban születtem, a kinti első évekre nem emlékszem. Szüleim tanítottak meg magyarul és németül. A helybeli iskolába kezdtem járni. Később azonban hazahoztak szüleim: 1920-ban érkeztünk Magyarországra. A hazaúton a hajón két újabb nyelvet sikerült megismernem. Akkor már 10 éves voltam. A családom régi otthonában éltünk egy Somogy falvi településen. Az ottani népiskolába jártam. A tanító bácsi, Böhm (Böjte) Sándor sokat beszélt nekünk Erdélyről, a szülőföldjéről. Annyira megszerettem a magyar nyelvet, hogy németórákra nem is készültem.

- 4. Válaszolj a feltett kérdésekre! 5/**

Hol tanult meg magyarul Lotz János? **Amerikában**

Miért hajóval tért haza a család Amerikából? **Át kellett hajózni az óceánon (tengeren) Európába.**

A háború előtt többségben lehettek a németek szülei falujában? igen *nem* (Húzd alá!)

Miért állítja Simoncsics Péter, hogy nincs nyoma a németes hangzásnak Lotz beszédében?

Beszéltetett vele személyesen. (Esetleg hangfelvételen hallotta.)

Melyik világháború alatt volt már felnőtt Lotz János? *első* második (Húzd alá!)

Helyesírási feladatlap – Megoldókulcs

1. Húzd alá a betűvel jelölt sorok mindegyikében a kakukktojást, vagyis a hibásan írt szót! 8/

- a) A Két Lotti, Magyar Hírlap, Élet és Tudomány, A magyar helyesírás szabályai
- b) muszáj, viszály, sajog, sekéi
- c) gyújtós, húsos, bölcsőde, óvoda
- d) szellő, frissesség, köppeny, mennyország
- e) leg-ki-vá-lóbb, An-tark-tisz, galy-lyaz, ed-zés
- f) azonban, színpad, utánna, bennszülött
- g) nőj!, jöjj!, lőji!, hagyj!
- h) győri, Tolna megye, Magyar, Japán

2. a) Írd le számjegyekkel a következő mondatok toldalékos számneveit! 8/

Háromszor kértem a főzelékből. **3-szor**

Ebben a kosárban négydel több alma van. **4-gyel**

Az ötödiken lakom. **5.-en**

Május másodikán lesz a születnapom. **2-án**

Március tizenötödike nemzeti ünnepünk. **15-e**

Május elsején nem kell iskolába menni. **1-jén v. 1-én**

Jövőre ötödikes leszek. **5.-es**

A tornasorban én vagyok a negyedik. **4.**

b) Írd le betűvel a következő mondatok számait! 2/

Egy év 365 napból áll. **háromszázhatvanöt**
2015 a fény éve. **kétezer-tizenöt (kettőezer-tizenöt)**

3. a) Írd le megfelelően tagolva a következő mondatokat! 7/

b) Jelöld a mondatvégi írásjeleket! 2/

Kinefolyjonavízapoharadból	Ki ne folyjon a víz a poharadból!
Vajonhazaérek mégsötétedéselőtt	Vajon hazaérek még sötétedés előtt?
Áronbeleszeretettazosztálytársába	Áron beleszeretett az osztálytársába.
Misibeleszeretettvolnaszólniabeszélgetésbe	Misi bele szeretett volna szólni a
beszélgetésbe.	
Megkelloldanodeztahelyzetet	Meg kell oldanod ezt a helyzetet.

Tényleg elfogsz menni síelni?

Tényleg el fogsz menni síelni?

Richárd fülig érő szájjal nézte végig a vígoperát.

Richárd fülig érő szájjal nézte végig a vígoperát.

Minden hibátlanul tagolt mondat 1 pont.

Ha valamennyi mondatvégi írásjel hibátlan: 2 pont, ha egy hiba van: 1 pont. Egynél több hiba: 0 pont.

c) Írd le elválasztva az utolsó mondat valamennyi szavát!

2/

Ri-chárd fü-lig é-rő szá-jjal néz-te vé-gig a víg-o-pe-rát.

Ha valamennyi szót hibátlanul választotta el: 2 pont, ha egy hiba van: 1 pont. Egynél több hiba: 0 pont.

4. Döntsd el, hogy az alábbi közmondások közül melyiket írtuk le helyesen, melyiket nem! A hibátlanokat pipáld ki, a többiben húzd alá a hibás írásmódú szót/szavakat, majd írd a vonalra helyesen!

21/

Az öndicséret büdös.

pipa

Elcsúszott egy banánhéjon.

pipa

Kimint veti ágyát, úgy aluszja álmát.

Ki mint (ki mint); alussza

Kutyaugatás nem hallatszik a mennybe.

pipa

Se elne bizd magad, se kéccségbe ne essél!

el ne; bízd; kétségbe

Adig jár a korsó a kútra, míg elnem törik.

Addig (addig); el nem

Eccer volt budán kutyavásár.

Egyszer (egyszer); Budán

Madarat tolláról, embert barátjáról.

barátjáról

Egyet mondok, kettő lesz belőle.

Egyet (egyed); belőle

Nyuktával dícsérd a napot.

Nyugtával (nyugtával); dícsérd

Sokat hallj, láss, keveset szójj!

szólj

Az egészség ízét a betegség agyja meg.

egészség; ízét; adja

5. Írj mindegyik szabály, illetve megállapítás igazolására 2 tetszőleges példát!

10/

a) A mássalhangzók időtartamának fontos szerepe van. Más a jelentése annak a szónak, amelyik hosszú mássalhangzót kap, és más, amelyik ugyanolyan mássalhangzót, de rövidet.

Pl.: hal – hall, len – lenn, eset – esett, megy – meggy, hason – hason, feje – fejje, orom – orrom...

b) A legtöbb főnév végén hosszú ú,ü van.

Pl.: ágyú, borjú, háború, fiú, gyanú, kátyú, koszorú, tanú; betű, fésű, gyűrű, gyűszű, seprű, mű...

c) Vannak azonban olyan főneveink is, amelyeknek a végén az u,ü rövid.

Pl.: adu, alku, bábu, batyu, daru, falu, hamu, kapu, hamu, zsalu, saru; eskü, menü...

d) A legtöbb madárnévben ly található, van azonban néhány j-s is. **Pl.: varjú, fürj, héja, papagáj, fajd, jégmadár, szajkó**

e) Az intézménynevekben az és kivételével minden szót nagy kezdőbetűvel írunk.
Pl.: Vörösmarty Mihály Gimnázium és Kollégium, 2. Számú Általános Iskola

Minden helyes példa 1 pont. Az a) feladatnál minden helyes pár 1 pont.